

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

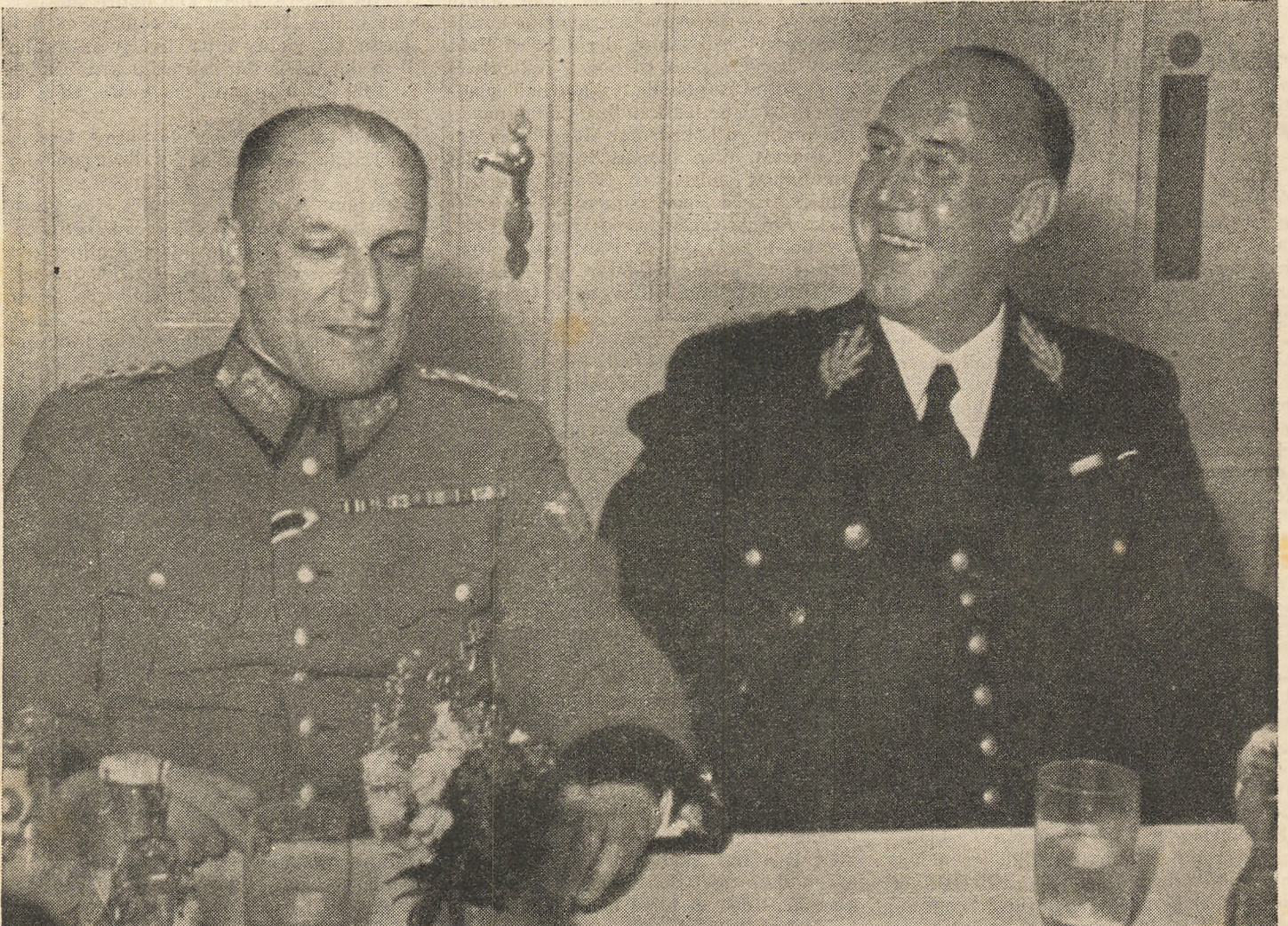
FRIT DANMARK

UDGIVET AF EN KREDS AF DANSKE

NUMMER 34

Fredag den 4. Januar 1946

4. AARGANG

Den daværende Chef for Københavns Politi, Polidirektør Stamm, ser ud til at befinde sig fortræffeligt under Samværet med den tyske Politigeneral Daluge i Sommeren 1941. Se, hvor han straal'er af Lykke. (Se de øvrige Billeder inde i Bladet!)

Politiet før 19. September

FRIT DANMARK bringer i dette Nummer en Billedserie, der aldrig før har været offentliggjort, og som vel næppe heller er beregnet til Offentliggørelse. Den viser i dokumentarisk Form overordnede danske Politifolks selskabelige Samvær med en Række tyske Politiofficerer, som i Sommeren 1941 var henholdsvis Rigspolitichefens og Københavns Politidirektørs Gæster i en halv Snes Dage.

At se danske og tyske Politifolk sammen paa dette Tidspunkt — i Besættelsens andet Aar — er i og for sig ikke kompromitterende, omend det kan være pinefuldt, at det ansaas for nødvendigt. Men saaledes var jo Forholdene, at det i Over-

ensstemmelse med Regeringens Politik var nødvendigt for ledende Embedsmænd at modtage de tyske Gæster, naar de meldte sig. Der har formentlig ogsaa været Deltagere i dette dansk-tyske Politisamvær, som kun nødtvungent gik med.

Det dybt kompromitterende ved de Billeder, vi bringer, er, at det med uhyggelig Tydelighed fremgaar, at de nazistiske Politifolk i det besatte Land Danmark blev modtaget som Venner. Fra Eftergivenesspolitikken Forsvarere har det Gang paa Gang været hævdet, at denne Politiks nationale Indsats var den passive Modstand mod Tyskerne. Korrekt, men kølig — det var Parolen for danske Em-

bedsmænds Samvær med Tyskerne, naar et Samvær var strengt paakrævet.

Disse Billeder, som efter Ordre fra den øverste Politiledelse blev taget, for at man ved de tyske Politiofficerers Hjemrejse kunde forære dem et Album som et synligt Minde om disse muntre Dage, viser tydeligt, at ledende danske Politifolk paa en aldeles usømmelig Maade fraterniserede med de tyske Forbrydere. Her er hverken Tale om korrekt Optræden, Kølighed eller »passiv Modstand« — men om uanstændigt Kammeraderi og Uværdighed.

Derfor har vi ikke kunnet forskaane de Herrer for at offentliggøre Billederne.

TYSKER-ARBEJDERNE

Af kst. Fængselsinspektør C. Aude-Hansen

Ifølge *Jyllandsposten* har 400 Arbejdere fra Aalborg paa et Møde vedtaget en Henvendelse til Justitsministeren om Løsladelse af en Størværnemager, hos hvem de har arbejdet under Besættelsen. I Resolutionen hedder det, at hvis den paagældende skal straffes som Værnemager, er de selv i lige saa høj Grad skyldige, hvorfor de ogsaa ønsker at blive tiltalt ved Retten.

Dette Ønske skal dog næppe taget alvorligt. Meningen er blot den, at Værnemagerne skal gaa fri ligesom Arbejderne, hvem almindelig Syndsforladelse er tilstaaet fra alle Sider. Intet Parti har fulgt den selvmorderiske Politik at kræve Foranstaltninger mod de Arbejdere, der hjalp Besættelsesmagten ved civilt Arbejde.

Der kan ogsaa rejses vægtige Indvendinger imod saadanne Foranstaltninger. Justitsvæsenet har Møje med at klare Sagerne nu, hvor de anklagede udgør Promiller af Befolkningen og en Forhøjelse til Procenter vilde være katastrofal. For adskillige af Tyskerarbejderne gælder, at det drejede sig om Familieforsørgere, hvis Pligter mod Familien udøvede et svært Pres til at overtage det vellønnede Arbejde. Dette er efter min Mening den eneste Undskyldningsgrund af nogen Vægt, selvom det maa fremhæves, at mange lige saa daarligt stillede valgte at lade være. Men Henvisningen til, at det stemmede med Regeringens Politik og Anvisninger, at dette Arbejde udførtes, gælder her lige saa lidt som ved Frikorpsfolkene.

Det er imidlertid ikke nok at konstatere, at det er uoverkommeligt og tildels uretfærdigt at straffe Tyskerarbejderne. Det tjener intet Formaal at tilsløre, at Tyskerarbejdet her i Landet, i Tyskland og i Norge betød en væsentlig Hjælp for den tyske Krigsindsats, en stor Belastning for det øvrige danske Samfund og en alvorlig Fare for Friheden og det nationale Sammenhold. En Tvangsudskrivning af Arbejdere havde fra et Modstandssynspunkt været langt at foretrække. Det be-

skæmmende er, at det aldrig blev aktuelt i Danmark, da Tyskerne praktisk taget hele Tiden havde rigeligt med frivillig Arbejdskraft. I Titusindvis forlod unge, ugifte Arbejdere Arbejdspladser, hvor de kunde fortjene et Udkomme, der i hvert Fald ikke henviste dem til nogen Sultetilværelse, for at befolke de tyske Arbejdspladser. Ikke alene led Landbrug og Skovvæsen under en katastrofal Mangel paa Arbejdskraft, men mange Steder var det umuligt at opdrive en Haandværker til dansk Arbejde, paa samme Tid som det tyske Barakbyggeri skred frem med Rekordhast. Det siges ganske vist til Forsvar for Tyskerarbejderne, at Arbejdet gik trent og modvilligt paa de tyske Arbejdspladser, men dette gjaldt dog næppe Akkorderne. Det er rigtigt, at Tyskerne ødslede med Arbejdskraft, men det lykkedes dem dog at forbruge for Milliarder af danske Materialer og ødelægge for Millioner af danske Værdier iøvrigt.

Naar der fra visse Sider tales om en mildere Behandling af O. T.-Folk og Brandvagter m. fl. er det formentlig ikke ud fra den Opfattelse, at disse ikke er strafskyldige og strafværdige. Men det er Forholdet til den civile Arbejdskraft, der springer i Øjnene. Den unge fuldt arbejdsduelige Haandværker, der arbejdede for Tyskerne, var mere nyttig for den tyske Krigsmaskine end det Pjok, der gik Brandvagt, fordi han ikke duede til legemligt Arbejde. Der er Uniformen og Vaabenet i Brandvagtens Disfavor, men iøvrigt synes Forskellen ikke stor.

Tyskerarbejdet har skadet den danske Befolkning langt mere, end det kan maales paa Nationalbankens Konti og ødelagte Landbrugs- og Skovbrugsarealer. Den har skabt en Demoralisation af en ikke ubetydelig Del af Arbejderklassen. Uden at blive beskyldt for Arbejderfjendtlighed kan man vel sige, at den, der, da det kneb for hans Land, hjalp Fjenden for en Fantasilønning og paa denne Maade opnaaede Særfordel-

er for sin loyale Fælle, som intet fornuftigt har udrettet, men som er vænnet til et Restaurationsforbrug uden Maade, er blevet ringere. Ingen kan undre sig, hvis det kniber for disse Arbejdere at indpasse sig paany eller hvis man finder dem der, hvor Parolen er at kræve uden at tilbyde en Indsats, der svarer til Kravet.

Men hvad skal der da gøres? Der er jo Enighed om, at nogen Reaktion, der rammer den enkelte, kan der ikke blive Tale om. Men derfor er det ikke givet, at dette Kapitel skal gaa over i Historien, uden at den fulde og klare Sandhed om det kommer for en Dag og det oplyses, hvorvidt denne Raaddenskab gik. Vi er nogle Stykker, der faar en kedelig Smag i Munden, naar der tales for højt om Danskernes store og gode Bedrifter under Besættelsen. Ved Siden af de enkeltes fremragende Bedrifter, ved Siden af det store Flertals Trofasthed kan det ikke forbigaa, at store Dele af det danske aktivt har arbejdet for en tysk Sejr, ikke fordi de ønskede den, men for simpel Vindings Skyld. I denne Sag er store Dele af det danske Folk under Anklage. Og selvom der ikke skal føres Proces, skal der dog Lys over Sagen. Opgøret og Udrensningen er jo ikke blot et Regnestykke, der skal opgøres med de ælteste, men en Afstandstagen fra alt og alle, der svigtede, da Landet var i Fare.

Jeg foreslaar derfor, at der nedsættes et Undersøgelingsudvalg, hvis Kommissorium lyder: »Omfanget og Beskaffenheden af den civile Arbejdsindsats til Fordel for Tyskerne». Undersøgelsen behøver ikke begrænses til Arbejdere alene, men bør ogsaa omfatte andre Befolkningsgrupper. Med Hensyn til Arbejderne bør oplyses Antallet af Tyskerarbejdere til de forskellige Tider, hvor de har arbejdet (særligt Arbejdere i Tyskland og det endnu foragteligere Arbejde i Norge), hvilken Rolle Arbejds-

(fortsættes Side 12)

FRIT DANMARK

Udgivet af en Kreds af Danske

REDAKTION:

Elias Bredsdorff og Kate Fleron
(sidstnævnte ansvarlig overf. Presseloven)

Forretningstorer: LRS. Niels Andersen,
Ny Vestergade 13, København K.

Redaktion og Ekspedition:
Nørrevoldgade 11, København K.
Tlf. Central 15.745, Postgiro Nr. 4084

Trykt i Det Hoffensbergske Etablissement, Kbhvn.

HOVEDLEDELSE:

C. A. Bodelsen,
Professor, Dr. phil.
Elias Bredsdorff,
Redaktør, cand. mag.
Chr. Christiansen,
Fagf. form., M. F., Aarhus
Kate Fleron,
Redaktør
Mogens Fog,
Professor, M. F.
Niels Foged,
Lektor, Odense
Børge Houmann,
Redaktør, M. F.

Ingeborg Højlt,
Vordingborg

K. V. Jensen,
Tandlæge, Tønder

Meldgaard Kristensen,
Overportør

Tert Kærn,
Reservekirurg, Dr. med.

Gelius Lund,
Rigsdagsgæstegæst

Aksel Milthers,
Dørent

Ragnhild Morville,
Viborg

J. Christmas Møller,
cand. jur., M. F.

Arne Noe-Nygaard,
Professor, Dr. phil.

Chr. Ostentfeld,
Civilingeniør, Dr. techn.

Jørgen Poulsen,
Civilingeniør, Hillerød

Waldemar Sørensen,
Fuldmægtig, Horsens

Ejnar Thorsen,
Civilingeniør

Sven Tobiesen,
Papirhandler, Esbjerg

»Frit Danmark« udkommer ugentlig og koster 3,30 Kr. Kvartalet. Abonnement kan tegnes gennem Postvæsenet og de lokale Frit Danmark-Grupper eller direkte gennem Ekspeditionen, hvorefter Postopkrævning bliver udsendt. Løssalgpris: 30 Øre

STATUS OG HUMØR

Af Martin A. Hansen

Aaret 1945. Tilbageblik. Status! Hvad bliver Facit?

Har man paataget sig at gøre Regnskabet op, hvad der hverken er nemt eller indbydende, bør man være grundig og nøjagtig. Og ret beset er det jo et Regnskab, som ikke blot angaar enhver, men hvis Slutfacit er afhængig af hver enkelts Mening. Altsaa egentlig en Opgave for Gallup! I hvert Fald maa man ud paa Gader og Stræder med Notesblokken for at skrive op, hvad Folk mener om 1945.

Der er mange Meninger. Og man skulde jo tro, at tog man, som det ofte forsøges, og blandede alle Meninger sammen, saa fik man en Gennemsnitsmening, som var Sandheden om 1945. Men det gaar ikke. Det er helt hen i Vejret. Resultatet bliver graat i graat. Der er lyst, og der er mørkt i Aaret, men graat er det ikke.

En begynder med oplivet at snakke om, hvad vi har faaet, for det første Kaffe, for det andet The, for det tredje mere Tobak ... for det syvende Frihed ... Men saa kommer han ind paa at opregne Manglerne, og fra de rent materielle Mangler er der meget kort til de politiske, retslige, moralske, aandelige. Og som man fordyber sig i Tidens Mangel paa Oprigtighed, Sandhed, god Vilje, synes Minusserne at veje meget tungere til end Plusserne. Særlig Ungdommens Skuffelse og Skepsis vejer til paa Tabskontoen.

Det gaar ikke at gøre Status paa den Maade. Saa kan det ligefrem se ud, som 30. Oktober. Valget forøder, hvad 5. Maj gav. Og naar det fuldstændig strider mod ens egen Opfattelse, efter hvilken man aldeles ikke kan jævnføre disse to Begivenheder, saa faar man en Anelse om, at det er alt for tidligt allerede nu at gøre Regnskabet op for 1945.

En Mand ser temmelig lyst paa Tilstanden. Hvorfor? Den minder ham om det gamle og kendte. En anden ser sort paa den. Og hvorfor? Den minder ogsaa ham om det gamle og kendte. Jeg har aldeles ikke i Sinde at stille mig midt imellem de to og være Gennemsnit. De er begge Ofre for et Fejlsyn, for samme Drøm. Me naar den er en Ønskedrøm for den ene, er den et Mareridt for den anden.

Hvad man ogsaa bemærker, maaske selv har oplevet, det er, hvordan Synet af en sukkersødt smilende Collaborator, der endnu hænger i Toppen, kan vække en Harm, som ligefrem overskygger Befrielsen. Ja, selv en ynkelig, ormstukken Mandarin kan vække den Følelsesdom: Var det hele forgæves, siden han ikke er rystet ned endnu? Men holder man en Rotte nær til Øjnene, kan den godt se større ud end hele Himmelhvælvingen. Saadan gaar det ikke saa sjældent med Vurderingen af Tidens Realiteter. Jeg vil nødig have Skyld for, at jeg undervurderer Rotteplagen eller forsvarer Parasitter og ynkelige ormstukne Mandariner. Jeg vil blot gøre opmærksom paa, at der stadig er en Himmelhvælving. Den er ikke syet sammen af Rotteskind, graat i graat.

Man kan slet ikke endnu stille et objektivt gyldigt Regnskab op, hvad Aaret 1945 angaar. Der er ikke Tale om, hverken at Plus og Minus opvejer hinanden, eller at Facit er negativt. Der er Tale om en uafklaret, dynamisk kæmpende Tilstand. Om ti, tyve eller sandsynligvis først om tredive Aar kan vi gøre Status. Men vænner man sig til denne fornuftige Tanke, mister man ikke lige saa let Pippet ved Synet af Oldermænds foreløbige Triumfer, for det bliver ikke dem, der skal gøre Tidens endelige Facit op eller skrive dens Historie.

Det er mere ens Humør end Kendsgerningerne selv, der er bestemmende for ens Vurdering af de nære Begivenheder. Og at Humøret hos mange har været skidt, derfor har man sandelig faaet Syn for Sagen i disse Maaneder. Havde man ikke ganske tabt sit eget, saa forslog ens Kræfter alligevel ikke til at holde andres oppe. Og naar man pure nægter, at det er helt sort og Nat og lige til Rotterne, saa er denne Vurdering naturligvis ogsaa til en vis Grad bestemt af Humøret, men det Humør er dog sejdere og nyttigere end dette Hovedhænger, som ingenlunde altid skyldes Lidelser, Prøvelser eller personlig Tænkning, men hos mange har været en Humørepidemi, forklarlig nok. Men hvor den ikke er andet, maa man se at komme paa Benene igen,

slippe Jobs Potteskaar, inden man ender i aandelig Dovenskab, i Determinisme og kronisk Sortsyn, disse Smuthuller, hvori man saa rart kan gemme sig for de tilsyneladende trivielle, men nødvendige og stærke Opgaver, som Tiden er sprængfærdig fuld af.

Man har hørt enkelte sige nu i Sommer: Jeg er lige ved at ønske, jeg sad i Vestre igen! Det var vel at mærke ikke nogen, som burde sidde der nu. Det er ikke de ringeste, der til Tider ligefrem har trængt til en Enecelle igen. Der er i Havet Organismer, der lever i Dybet under saa uhyre et Tryk, at de, hvis de trækkes op til Overfladen, sprænges af det indre Tryk. Saadan en pludselig og farlig Ændring af det sjælelige Pres oplevede nogle af de Sind, der var ude for den haardeste aandelige Belastning. Ved deres Ro og Styrke midt i Lidelsen holdt de ogsaa andre oppe, men da Befrielsen brat kom, kunde de ikke afspænde sig i Festtummel, endsige politisk Fægteri. Disse Sind maa gennem svære Depressioner, men naar de har været gennem ogsaa det, kan Generationen af dem, tror jeg, vente sig fornyet Kraft, Mod, Initiativ. Lignende, men svagere psykiske Kriser har vel overhovedet mange, ikke mindst fra Modstandsbevægelsen, oplevet efter Befrielsen. Deraf en vis Stivhed, Ufrodighed, Irritabilitet, som gjorde det saa meget nemmere for Oldermænden at triumfere, da han udhvilet steg af Dynerne og satte sig til Bords igen. Men hvor Mismodet er begyndt at forstene i en Slags Ideologi, i en sort Kultus af det spildte og det forgæves, der maa man sandelig i deres Navn, som betalte den fulde Pris, og hvis Munde nu er stumme, sige til denne stivmaskede Del af Ungdommen: Det er Overtro! I dyrker Spøgelse! Naar I har kunnet tage den første, haarde Tørn, saa var det tosset at opgive den næste og klagende sætte sig til at skrabe sig med Jobs Potteskaar. Hæng i! I skal ikke slippe jeres hede Indignation, men bare se, at Indignation alene ikke er nok, men at der skal Arbejde og Initiativ til, Dygtighed og Slid, Udvikling og Viden! I har kæmpet for vor Lov! I har befriet vor Lov! I har troligt siden holdt vor

Lov — skønt Sladderkællinger sladrede om, I vilde noget andet! Og at I har respekteret og fuldt og helt været tro mod vor Lov i en indviklet og uoverskuelig Situation, hvor det for et spændt og deprimeret Sind godt kunde se ud, som den blev misrøgtet til Fordel for netop dem, der nylig sveg den, det gør jer moralsk stærke, og det bør sammen med den Bevidsthed, at I har staaet en Prøve igennem og haft Oplevelser, som gør jer til den kraftigste unge Generation, Danmark har haft i mere end et Aarhundrede, vække et friskt og ukueligt Mod paa at tage fat! Og paa hvad? Saa snart I for ramme Alvor spørger om det, saa ser I hele Landet fuldt af Opgaver!

Nej, det er for tidligt at gøre Status, hvad Aaret 1945 angaar. Brillerglassene bliver taagede af de sidste syv Maaneders Smaakævlery, Blækskyer, Udrensningsstøv, Humanistgraad, af alle de smaa og store stadigt løbende moralske og politiske Problemer og simpelthen af psykisk Reaktion. 4. og 5. Maj oplevede vi. Hvad skete da? Er det en Begivenhed, som bare hører dette Aar til? Nej, det er en mægtig og vidunderlig Hændelse, som vi i vort sejge Egeved af en Historie skal langt, langt tilbage for at finde Magen til. Og der var blødt og kæmpet og betalt for den i dyre Domme. Og dog ikke blødt og betalt dyrere, end at den skuffede unge Generation i Morgen gerne betalte dobbelt Pris, hvis det blev nødvendigt. Og naturligvis, det Døgn i Maj, som er og forbliver den største Oplevelse, de nulevende Generationer har at dele med hverandre, det bliver dog ikke gjort til Nul og Niks af Oldermændens Pyrrhusejre eller fordi der stadig hænger nogle fordærvede Mandariner i Toppen.

Der er Masser at gøre, at rette, reformere, bygge op, Masser at gøre! Den ærlige Indignation skal ikke fuse ud som en vaad Lunte, den skal brænde. Og hvad den er rettet mod, det ved man fra dette Blad og de andre Kampskrifter, der ikke er kørt økonomisk i Sænk. Men man maa ikke blive saa nærsynet, at man ikke ser, hvordan den store folkelige Frihedsbevægelses Sind og Moral, trods Modgang, alligevel politisk og socialt har sat smaa Stiklinger mange Steder i Partier og i Presse med faa indskrænkede Undtagelser.

Og i Kulturliv, Fag, Erhverv, »i de nærmeste Krav«, skal Sindet finde Frodigheden igen.

Hvor ligger Faren for EN NY NAZISME?

Vi bringer hermed Slutningen af Enquëten om ovenstaaende Spørgsmaal

Valenhed i Udrensningen.

Faren for en ny Nazisme ligger allerede klar, idet man ser Værnemagere og Krigsforbrydere organisere sig i 6. Maj Foreninger og lignende.

Grunden til at Nazismen saa hurtigt igen stikker Hovedet frem, maa søges i den Valenhed der gives Udtryk for i Udrensningen. De Folkefjender, som under Besættelsen lukkede paa den øvrige Del af Befolkningen, vejrer allerede igen en Chance.

Vil man forhindre Nazisme i vort Land, saa maa der en effektiv Udrensning til.

Nazistiske Elementer skal fjernes fra offentlig Administration. Hær og Flaade skal renses for sribede Officerer. Demokratiet skal sikres og udvides, de sociale Forhold i Landet maa være af en saadan Beskaffenhed, at Befolkningen ønsker at leve under Folkestyret og være med til at sikre dette.

Christiansborg den 12. Decbr. 1945.

Petra Petersen.
M. F.

Tendens til Magtmisbrug.

»Hvor ligger Faren for en ny Nazisme?« spørger Redaktionen af »Frit Danmark«, og jeg svarer:

Den ligger dybest set i enhver Tendens til Magtmisbrug, hvad enten det kommer til Syne hos Enkeltmand, hos en Gruppe, hos et Parti eller hos et Flertal. Derfor maa man være aarvaagen overfor denne Tendens, baade naar den dukker op hos andre, og naar den viser sig hos en selv.

I nogen Grad kan man modvirke den ved vidtgaaende Bestemmelser til Sikring af de elementære Frihedsgoder i Grundloven, ved at fastholde, at Grundloven kun kan ændres, naar der er en meget stærk Stemning derfor i Befolkningen, og ved utvetydigt at fastslaa, at det er Domstolenes Opgave at afgøre, om en almindelig Lov er i Overensstemmelse med Grundloven. For ikke at gøre Genneførelsen af Grundlovsændringer for vanskelig kan man gaa den Vej at udskille mindre vigtige, men for Samfundslivet dog væsentlige Normer i særlige Afsnit, som lettere kan ændres, dog ikke saa let som almindelige Love.

Da Tendensen til Magtmisbrug hyppigst vil manifestere sig hos Magthaverne, der har baade Administration og Polititil deres Raadighed, vil en Del allerede kunne opnaas ved Oprettelse af en uafhængig parlamentarisk Kontrol med Administrationen gennem et af Rigsda-

gen valgt, uafhængigt Kontrolorgan. Sverige har noget i den Retning i sin Justitieombudsmand.

Men Tendenser er uhaandgribelige Faktorer, og derfor maa man ikke slaa sig til Ro med Bogstavbestemmelser, men sørge for at opdrage Befolkningen til vaagen, aktiv Medvirken til Borgerrettighedernes Hævdelse og tildele den Midler hertil ved, som i England, at give enhver Borger Ret til for Domstolene at rejse Sag, hvor han mener, at en Lov er overtraadt eller tilsidesat af offentlig Myndighed eller Privatpersoner. Englænderne bruger denne Lov meget lidt, men blot dens Tilstedeværelse giver en meget stor Sikkerhed mod den partiske Retspleje, der, som det nu er, let kan praktiseres ved at unnlade at rejse Tiltale mod Partifæller og gode Venner.

Wald. Petersen,
Chefredaktør.

En døende Overklasse.

Selvforherligelse, Løgnagtighed, Provokation, Vold mod politiske Modstandere, Raceforfølgelser, Sadisme, Krig og anden Brutaltet kendtes som politisk Kampmiddel længe før Nazismens Fremkomst. Det nye var, at disse Fremgangsmaader her for første Gang i Verdenshistorien sattes i System, at de alle paa een Gang indkoblede som bevidste Led i en Klasses Kamp for at bevare og udbygge forældede økonomiske Privilegier. Det mest foruroligende var imidlertid, at det lykkedes Nazisterne at faa hele den jævne Befolkning i Tyskland til i Aarene efter 1933 at begaa politisk Harakiri og spænde sig selv for den tyske Overklasses Vogn. Denne Kendsgerning er mere end noget andet egnet til at give Demokratiets Tilhængere Anledning til Eftertanke.

Enhver Klasse, der føler sine økonomiske Privilegier truet gennem Demokratiets fortsatte Udvikling, vil føle sig fristet af Nazismens Metoder, hvis den derigennem øjner Mulighed for Redning. Dette kan næppe forhindres. Men det maa kunne forhindres, at en døende Overklasse faar Arbejdere, Bønder og Middelstand til at kæmpe for sig, og det er det, der er det afgørende. Derfor maa alle Tilhængere af Folkestyret sætte ind paa to Punkter: 1) at højne den brede Befolknings økonomiske Levevilkkaar, saa den ikke føler sig fristet af de saakaldte »handlekraftige« politiske Systemer, men af den demokratiske Politiks praktiske Resultater selv kan forvisse sig om, at Demokrati ikke blot i Teorien, men ogsaa i Praxis, betyder Folkestyre; 2) at frem-

me Folkeoplysningen og skabe større Of-fentlighed i det politiske Liv, saaledes at enhver, saa vidt som det nu er men-neskeligt gørligt, bliver i Stand til at tage Standpunkt ud fra fornuftsmæssige Over-vejelser.

Først naar vi er naaet saa langt, er Faren for nazistiske Tilbagefald over-vundet. *S. Gammelgaard Jacobsen,*
Ekspeditionssekretær.

Nazisme mod Nazisme.

Faren for en ny nazisme lurer frem-for alt, hvor man vil udrydde nazismen med nazistiske metoder. Altsaa ved enhver form for tvang og ensretning, navnlig m. h. t. aandslivets vilkaar. I en fri aandernes kamp vil nazismen altid komme til kort, fordi dens inderste væsen er løgn. Den kan kun sejre, om den faar adgang til vaaben og terror. Og *det* maa politi og militær tage sig af, at *det* sker, er frihedens og frisindets eneste krav om beskyttelse. Resten skal vi nok selv klare.

Carl Hermannsen,
Kirkeminister.

En Misforstaaelse.

Nazisme er som bekendt en uelskværdig Betegnelse opfundet af Nationalso-cialismes Modstandere. Faren for en ny Nazisme bestaar, saa længe Dele af en Befolkning nøjes med den lille sproglige Haan uden Begreb om, at ingen Socia-lisme kan være national.

Jørgen Sandvad,
Redaktør.

Fra de kompromitterede.

Jeg tror, der stadig er god Grund til at passe paa. Her tænker jeg paa forskellige Begivenheder, der tydeligt peger i en be-tænkelig Retning. Jeg finder det helt galt, at en Mand som Kaalund-Jørgensen, der ikke har kunnet opdrage sin egen Datter, ikke straks fjernes fra enhver fremtræ-dende Post indenfor Skolevæsenet. Jeg fin-der det urimeligt, at Mænd, der gik aktivt i Spidsen for Modstandsbevægelsen, ikke skal kunne opnaa ledende Stillinger in-denfor Hæren. Jeg giver Ungdommen Ret i dens Harme over, at Valgretsalderen ikke blev nedsat. Ikke mindst indenfor Venstrepartiet skulde man have haft Be-tingelser for at opdage, at Menneskene sjældent bliver klogere med Aarene.

Iøvrigt ser jeg hen til Sovjetrusland som den stærkeste Garanti imod nazisti-ske og almindelige reaktionære Tenden-ser i Verden. *Otto Gelsted.*

Naar Mennesket kun er Midlet.

»It can't happen here«, skrev Sinclair Lewis — ironisk — og paaviste i sin Bog de Tændenser og Anlæg i det amerikanske Folk og Samfund, som forlænget ud vilde havne netop i Nazismen, som den fandtes i Tyskland.

Selvfølgelig er den nazistiske Menta-litet ikke udryddet nu. Tværtimod har disse Aars Forgrovning og Brutalisering af Menneskesindet gødet og aktiviseret den. Den er nemlig dybest set en Men-neskebetragtning, der giver sig Udtryk i Menneskeforgudelse og Menneskeforagt. Det første har vi Danske vel for megen humoristisk Sans til at fristes til; vi fore-

trækker at pille dem ned, der er kom-met for højt op. Men Menneskeforagten, der i Tyskland gav sig Udtryk i, at et Menneske kun ansaas for værdifuldt i den Udstrækning, det gavnedes Herrøfol-kets March frem mod Verdensherredøm-met, saa Millioner af Mennesker kun an-saas for værdige til med deres Ligaske at gøde de tyske Marker, *den* er det Ugræs, der er føget over Hegnet og har slaat Rod.

Overalt, hvor Had og Hævnlyst faar Folk til at frakende andre deres Menne-skerettigheder, overalt, hvor Menneske-arbejde kun betragtes som en Omkost-ning, overalt, hvor Mennesker betragtes som Middel og ikke som Maal, *dér* gror Nazismen. Derfor er Frihedskampen ikke endt med Nazi-Tysklands Nederlag.

Erik B. Nissen, Højskoleforstander.
Antvorskov Højskole.

De kamouflerede Bevægelser.

I et kapitalistisk indrettet Samfund maa der bestandig regnes med Mulighe-den af kamouflerede nazistiske Bevægel-ser. Til Afværgelse af deres Udbredelse maa Kræfterne i første Instans rettes mod en konsekvent Demokratisering af Demokratiet, omspændende alle Omraa-der fra Opdragelsen til Hæren, Politiet og Befolkningens reelle Medindflydelse paa de økonomiske og kulturelle Ordning-er, den skal leve under.

Endvidere skulde Nazismen selv, gen-nem sit Misbrug og sin Forvrængning af en naturlig Længsel efter politisk Daad, gerne have gjort Demokratiet klar over, at Dristighed og Fantasifuldhed i For-muleringen og Realisationen af den de-mokratiske Politikks Maal er et sikkert Værn mod nazistisk Aandsforgiftning. Socialistisk Udvikling paa klar demo-kratisk Grund er ogsaa her den eneste betryggende Udvej.

Preben Wilmann,
Redaktør.

Spirene i vort eget Sind.

Faren for, at Nazismen igen skal faa Magt og Raaderum, heror efter min An-skuelse paa tre Ting.

For det første paa, om Demokratiet Verden over vil faa Evne, som det sik-kert har Vilje dertil ud fra sine egne aandelige Forudsætninger at føre an i en Udvikling, der økonomisk og socialt kan skabe Tryghed for Menneskene og der-ved borttage den Frygt og den dermed sammenhængende destruktive Nihilisme, hvori alsken Nazisme har sin bedste Gro-bund. Men sociale og økonomiske Re-former er paa det nøjeste sammenknyt-tet med en Udvikling, der virkelig gør det store Folk delagtigt i og præget af vor Civilisations aandelige og kulturelle Arv.

Jeg tror, der er en virkelig Vilje i Verden til at udrydde al nazistisk Pest. Saa er Menneskene vel ej heller saa uformaaende, at de ej skulde evne det.

Dernæst er der en aktuel Fare for, at der i alle de Lande, der har været be-sat af Tyskland, og hvor nu Straffefor-anstaltninger mod 5. Kolonnefolk er bragt i Værk, en hysterisk næsten reli-

giøst betonet selvhævdende Forurettelse hos dem, der rammes direkte og indi-rette, skal danne Menigheder og Var-ulveorganisationer. I stærkere Grad end-nu vil det samme Fænomen finde Sted i Tyskland.

Men endelig er den Fare for en ny Nazisme ingenlunde udelukket, der lig-ger i, at selve det nazistiske Væsens Tankegang har trængt ned i Menneske-nes Sind — ogsaa i dem, der er klare Modstandere af Nazismens Politik og Praxis. Denne Fare er større, end man almindeligt regner med.

Demokratiet som Styreform hyldes jo i Demokratierne af et overvældende Fler-tal. Men i Virkeligheden er det kun Ver-den over et — tror jeg — lille Mindre-tal, hos hvem Demokratiets Aand er ble-vet Kød og Blod.

Med mindre den Elite, hvis Sind bræn-der for Demokratiets Idealer, Verden over bevidst og med al deres Sjælskraft fylker sig om den Fare, hvis Indskrift er Demokratiets aandelige og menneskelige Ideer — da frygter jeg, at Nazismen i en eller anden af sine mange Forklæd-ningen igen rejser Hovedet.

Kresten Amby,
Pastor, M. F.

Stupid Nationalisme.

— I Stedet for at lære Menneskene op i stupid Nationalisme og brutal Selvret-færdighed, maa vi arbejde henimod at faa udslettet Grænserne baade mellem Nationer og mellem Mennesker indbyr-des. Oplysning, Oplysning og atter Op-lysning er det bedste Værn mod alle nazistiske Anslag. Jo bedre vi lærer at forstaa og at kende andre Mennesker, desto mindre vil Trængen være til at underkaste sig dem. Selvom vi sætter vort Maal saa højt, at det bliver utopisk, bør vor Tilnærmelse til andre Mennesker al-tid være ligefrem og jævn — saaledes som den var det indenfor Modstandsbe-vægelsen og mellem Modstandsbevægel-serne i alle Lande. Lad os altid have Tid nok til at snakke med fremmede og lære af dem, og lad os begynde med at stole paa, at de ogsaa vil det rigtige. Men lad os først og fremmest aldrig være bange for selv at tale aabent og sand-færdigt . . . *Ole Kiilerich,*

Redaktør.

Social Uretfærdighed.

En gennemgribende Udrensning af alle Nazister og deres Medløbere, saavel store som smaa.

Dernæst maa der finde en gennemgri-bende Skolereform Sted. Ungdommen maa fra et meget tidligt Tidspunkt be-læres om Demokratiet og dets Værd for Menneskeheden, og de maa lære at for-svare det.

Af afgørende Vigtighed er endvidere national Retfærdighed for alle Folkeslag og social Retfærdighed i alle Lande. Frie og tilfredse Folk lader sig ikke drive i Krig af sindssyge Imperialister. Gaar de til Kamp, er det til Forsvar for deres Menneskerettigheder. *Aksel Thomsen,*

»Bopa«.

NYTAAR 1946

De fleste af os har været altfor naive: da Nazisterne var knust, og Europa befriet, var vi saa sikre paa, at nu var Sejren vundet, det godes Sejr over det onde, nu var det bare at tage Sejren om Livet og danse gennem Tilværelsen. Men saa enkelt var det nu ikke, og vi kom ikke til at danse, vi tumlede afsted og stødte os sorteblaa paa den stadigt ubesejrede Ondskabs skarpe Kanter.

Først blev vi forbløffede, dette var dog ikke til at tro paa, bagefter kom Vreden og Skuffelsen. Og tilsidst Erkendelsen af vor egen Naivitet.

Sagen er jo den, at vi, der deltog i Frihedskampen, levede i en Eventyrverden. De materielle Vilkaar var barske, men de aandelige var vidunderlige. Vi var saa lykkelige, og vi levede saa intenst i denne Verden, at de fleste af os havde en Fornemmelse af, at vort Liv først var begyndt med Frihedskampen. For hver Dag, der gik, følte vi os mere og mere knyttede til hinanden i Kampen mod den fælles Fjende, i en Samhørighedsfornemmelse intet kunde kvæle.

Saa kom femte Maj, og vi traadte tilbage i Hverdagen, opsatte paa at nyde Sejren og Fremskridtet. Hvor var vi blaaøjede, da vi troede, at alle de andre, der havde været passive, men dog anstændige, følte overfor Tingene saa samme Maade som vi selv. Frihedskampens Folk ønsker ikke selv gode og selvoptagne at danne en Stat i Staten, men det er en Kendsgerning, at mellem os og mange af de andre er der en Afstand, det er svært at slaa Bro over. Frihedskampens Folk har haft Oplevelser, som har været afgørende for deres Indstilling overfor Samfundet — de andre har ikke oplevet det samme, derfor kan kun faa af dem begribe os. Vore Krav om Renhed og Anstændighed i Samfundet er for dem tekniske Spørgsmaal, i Reglen af irriterende og overflødig Art, vore Ønsker om Forbedringer og Fremgang kan de ikke faa til andet end Politik. De venligst indstillede af det under Krigen fuldt legale og ængstelige Borgerskab finder og besværlige, de øvrige betragter os mere eller mindre aabenlyst som en Samfundstrusel — og behandler os derefter.

Nu har vi forstaaet, at det er saadan — og hvad mere er, at det er naturligt, at det er saaledes. Hvor kunde vi glemme, at Kampen for Fred og Frihed aldrig hører op, og hvor kunde vi tro, at vi, der var blevet aktiverede under Frihedskampen, nu Side om Side

med de andre skulde æde Sejrens Frugter. Sejren har slet ingen Frugter, den faar det ikke, før vi har saaet de Korn, hvoraf de skal spire.

Nordahl Grieg siger i »Nederlaget«, at Freden er det uroligste, man har, man maa altid være paa Vagt og altid være parat til at væрге den; det samme gælder for Friheden.

Det var underligt, saa mange af os havde glemt denne Sandhed, bevist og bekræftet af Historien — men nu har vi i hvert Fald erkendt den paany og taget vort Bestik efter den: vi fortsætter Kampen mod Krig for Fred, mod Diktatur for Demokrati, mod Bagstræb for Fremgang, mod Raaddenskab for Renhed, mod Nazismen i alle dens Forklædninger, for Sandheden i alle dens Aabenbaringer.

Og nu ved Begyndelsen af 1946 er vi igen ligesaa kampbesluttede og maalbevidste, som vi var for et Aar siden.

FRIT DANMARKS SEKRETARIAT

Fra 1. Januar har Landsorganisationen Frit Danmark skiftet Sekretær, idet cand. polit. *Johannes Ammundsen*, som hidtil har været Organisationens Sekretær, har tiltraadt en Stilling i Tyskland under det danske Udenrigsministerium med den Opgave at holde Kontakt med danske Statsborgere i Tyskland i alle de besatte Omraader.

Det er med stor Beklagelse, at Frit Danmark tager Afsked med Ammundsen, der allerede meget tidligt havde været aktiv i det illegale Arbejde. Han sad i henved to Aar i Vridsløse Fængsel paa Grund af sin illegale Virksomhed, og efter sin Flugt derfra traadte han ind i »Frit Danmarks Tjenestemandsgupper«, hvor han indtil Befrielsen ydede et fortræffeligt Arbejde. Herefter fik han Ansættelse i Ministeriet for særlige Anliggender, men søgte sin Afsked derfra for at overtage Ledelsen af F. D.s Sekretariat. Og med sin Tro paa Betydningen af F. D.s tværpolitiske Arbejde gjorde Ammundsen et glimrende Arbejde i Organisationens Tjeneste.

Ammundsen afløses nu af Civilingeniør *Jørgen Poulsen*, der som den ledende Kraft i F. D.s Hillerød-Gruppe og Medlem af F. D.s Hovedledelse har vist et enestaaende Initiativ og store organisatoriske Evner. Der vil utvivlsomt komme et godt Samarbejde i Stand mellem Jørgen Poulsen og Frit Danmarks Grupper rundt om i Landet.

Samtidig er F. D.s Sekretariat flyttet ind paa samme Sted, hvor Bladets Redaktion og Ekspedition har Kontorer, Nørre Voldgade 11, København K. Tlf. Central 15.745.

Pjank paa Gesimsen

Hvad vilde man sige til, hvis Fritz Clausen og Popp-Madsen efter at være løsladt uhindret af Politiet fik Lov til at arrangere et stort nazistisk Møde i København, hvor de proklamerede, at de var der endnu, og at de vilde føre Kampen for Nazismen videre?

Lykkeligvis er Tanken aldeles utænkelig. Ganske vist har vi set L.S.-Folkene holde stormende Møder, hvor de krævede Knud Bach fri og Sabotørerne straffet, men at se selve Nazipartiets Spidser officielt paa Møder proklamere en Fortsættelse af den nazistiske Kamp her i Danmark kunde dog vel ikke tænkes. Det maatte Myndighederne ganske enkelt forbyde, fordi vi baade ude i Verden og herhjemme har set, at nazistisk Virksomhed simpelthen fører til de Tilstande, som nu oprulles ved Processen i Nürnberg.

I England har den fascistiske Partileder *Oswald Mosley*, som under Krigen sad i Forvaring, nu faaet Friheden tilbage, og han har samtidig faaet Friheden til at fortsætte sin nazistiske Virksomhed. Han holdt fornylig et Kæmpemøde i London, hvor han uantastet af Politiet fik Lov til propagandere for en ny utilsløret nazistisk Bevægelse i England. Hvordan skal man nu se paa det?

Ifølge »Nationaltidende« skal vi glæde os over dette Udslag af »sandt Demokrati«. Ingen engelsk Lov kan forbyde Mosley at danne et Naziparti eller agitere for sine Anskuelse, skriver »Nationaltidende« og fortsætter: »Og man vil ikke lave en saadan Lov, fordi det nu engang er engelsk og demokratisk Skik og Hævd, at Borgere i et frit Land har Lov til at skrive og sige, hvad de vil, og at agitere for selv de mest tossede Ideer, ja, for de farligste Ideer, hvis det er deres Lyst.«

»Nationaltidende« finder noget »opløftende« i denne konsekvente Dyrkelse af Frihedens Princip, idet Bladet mener, at Hr. Mosley og hans Bestræbelser aldrig kan blive andet end »Pjank paa Gesimsen«!

Der var ogsaa Folk, som før 1933 troede, at Hilter og Gøring og Gøbbels kun var Pjank paa Gesimsen. Der var mange, som før 9. April 1940 kun ansaa danske Nazister for at være et harmløst Sideskud paa Demokratiet. Vi ved nu, hvad Nazismen var og er. I de nye Forklædninger, hvor den dukker op, kan det maaske undertiden volde Vanskeligheder at genkende den, men møder den frem i hele sit gammelkendte Udstyr, saa man vil have lært saa meget af Historien, at vi ikke et Øjeblik betænker os paa at forhindre Forbryderen i at begaa sin Forbrydelse. Skal vi da bare passivt se til, at Nazismen vokser sig stærk en Gang til?

Det er ikke Demokrati, men en Karikatur af Demokrati at give Demokratiets Modstandere Lov til at udfolde sig paany. Vi forstaaer ikke, at Mosley faar Lov til i England at drive aabenlyst nazistisk Propaganda efter alt, hvad der er sket.

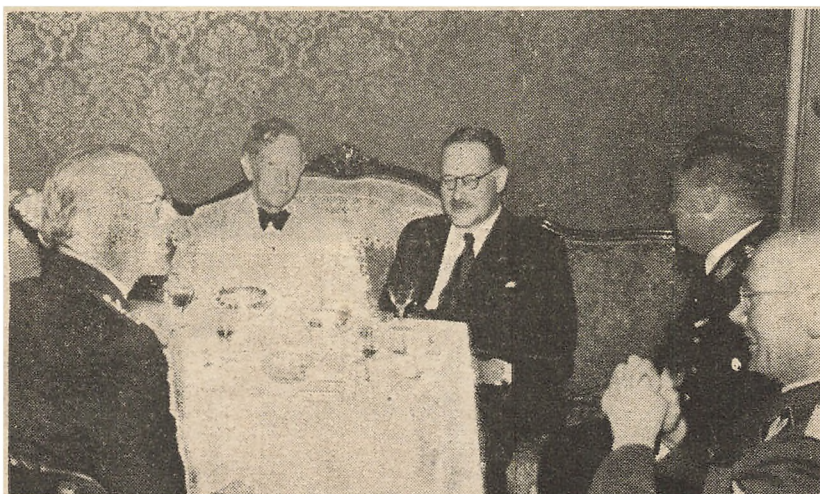
Og vi forstaaer ikke, at »Nationaltidende« føler sig opløftet derved!

E. Br.

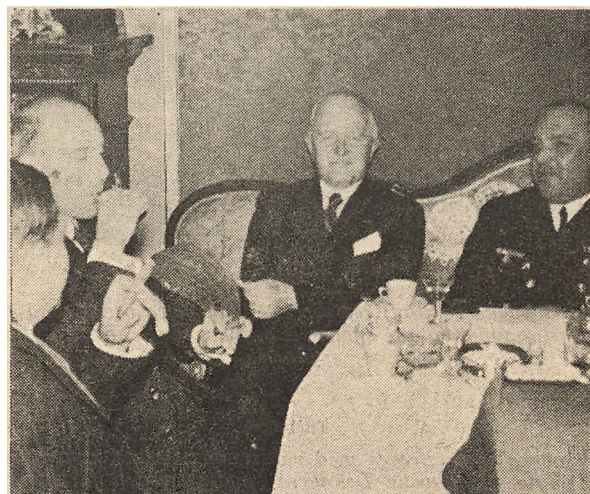
Dansk-tysk Politisamvær i Sommeren 1941

Stamm byder straalende oplagt sine tyske Gæster Velkommen paa Politigaarden i København. Hans Ansigt røber, at han mener sit: »Herzlich willkommen!«

Et celebret Hjørne under det hyggelige Samvær med de tyske Gæster. Man ser bl. a. Politinspektør von Magius, daværende Rigspolitichef Thune Jacobsen, Minister Renthe-Fink og Vicepolitichef Arthur Dahl.

Et andet Kaffe bord med prominente Værtsfolk og Gæster. Af Danskere ses Departementschef Eivind Larsen, daværende Direktor for Udenrigsministeriet Niels Svenningsen og Rigspolitichef Begtrup-Hansen.

Formanden for den dansk-tyske Forening, Generåldirektør P. Knutzen, var naturligvis ogsaa indbudt. Han ser ud til at være lykkelig over Situationen.

Øverst:

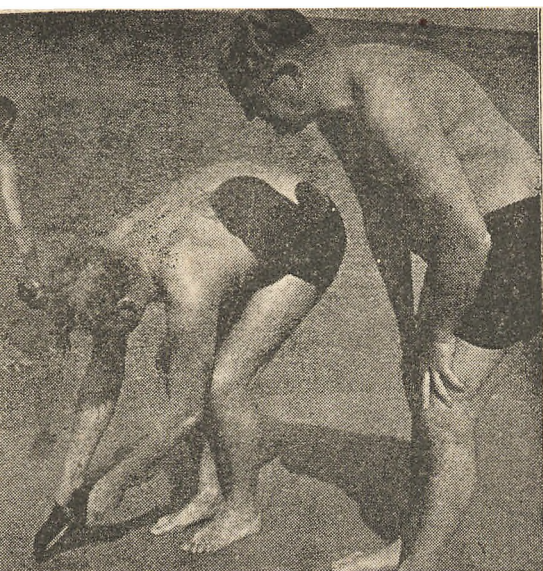
Den tyske Politiofficer ser ud til at være brudt ud i en lystig Sang, og alle synger henrykt med. Se, hvor Stamm fryder sig!

Til højre:

Sangen understreges med voldsomme Gestus, som ogsaa smitter de danske Deltagere (undtagen den forbausede Tjener i Baggrunden). Af Danske ses bl. a. Stamm, Politikommissærerne Cederstrand og Madsen-Brande.

Der blev festet og drukket i rigt Maal, saalænge de tyske Politifolk var i Landet. Her er en Fest, hvor baade de danske og de tyske Politifolk sidder i Skjorteærmer og har lagt den stive, konventionelle Form bort. »Den kolde Skulder« bliver dog ikke mere kold af, at man smider Jakken!

Et Besøget i København var de tyske Politiofficerer en Biltur rundt i Jylland. Ved Kandestederne badede danske og tyske Politifolk sammen — hvad der vel strengt taget var mere, end det officielle Samvær nødvendiggjorde! Man ser Vicepolititiinspektør Brøndt muntre sig i det sammen med de tyske Gæster! Sommerferiestemning og hyggeligt Turistsamvær med tyske Politiofficerer i Besættelsens andet Aar!

Saaledes demonstrerede ledende danske Politifolk i 1941 „den kolde Skulder“!

Her er en anden Sammenkomst med Tyskerne, som nu er civile, mens Politikommissær Cederstrand er i fuld Galla-Uniform. Han har endog — næppe helt korrekt — beholdt den trekantede Hat paa ved Øldrikningen.

Nu er Løjerne rigtig begyndt! Her har en af de tyske Politifolk faaet Lov at sætte den trekantede danske Politihat paa sit Hoved.

Og her har en anden af de tyske Gæster moret sig med at laane en dansk Politihjelm. Det menes, at den paagældende Tysker er Dollfuss' Morder! Den 19. September to Aar senere fik Tyskerne som bekendt Lejlighed til at »laane« et langt større Antal Politihjelme, saa maaske skulde Tyskeren blot prøve Hjelmen!

I Sagen:

PROFESSOR Dr. jur. VINDING KRUSE

mod

FRIT DANMARK

ved Redaktør Kate Fleron

er den 14. December 1945 af Østre Landsrets 7. Afdeling afsagt saalydende Dom:

Thi kendes for Ret:

Sagsøgte, Redaktør Kate Fleron Jacobsen, kaldet Fleron, bør til Statskassen bøde 40 Dagbøder à 50 Kr.

Sagsøgte bør til Sagsøgeren, Professor, Dr. jur. Fr. Vinding Kruse som Erstatning for Tort betale 2.000 Kr. og til Bestridelse af Omkostningerne ved Kundgørelse af Doms slutningen i »Frit Danmark« og andre offentlige Tidender efter Sagsøgerens Valg 350 Kr.

Nedennævnte Sigtelser kendes ubeføjede: at Sagsøgeren

i 1940 tilkaldte Dagbladsredaktørerne og »meddelte dem, hvad Minister Renthe-Fink og han i Forening havde besluttet om danske Forhold,

i 1943 »belærte Nordmændene om, at Nazismen byggede paa den kristelige Morals Grundlag,

i Foraaret 1944 »i tysk Flyvemaskine« rejste til Oslo for at studere Eksamensforhold »Thi ingen kunde tage dette Paa-skud alvorligt ... Han havde da ogsaa noget med til Forelæggelse for ansete Jurister, et Forslag om ikke mindre end Rømning af Danmark og Norge for at Tyskerne kunde frigøre store Troppemasser til Anvendelse mod den »fælles« Fjende paa Østfronten. Til Gengæld forlangtes svensk militær Besættelse og Løfte om, at Nordmænd, Danske og Svenske vilde bekæmpe allieret Landgang med Vaabenmagt.«

I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 2.000 Kr.

De idømte Bøder at erlægge inden 3 Dage og de øvrige Beløb inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Intet Stempelforbehold.

BEMÆRKNINGER TIL DOMMEN

Ovenstaaende findes Doms slutningen, men vore Læsere kan, i det Omfang Op-laget rækker, ved skriftlig Anmodning til Bladets Kontor faa tilsendt et ukommenteret Aftryk af hele Dommen, saa kan de selv dømme om de Spørgsmaal, som forelaa for Landsretten.

Vi agter hverken at kritisere og næppe heller at appellere Dommen, thi den afgør efter Sagens Natur ikke det rejste Spørgsmaal om *Vinding Kruses* Forhold under Besættelsen. I saa Fald var den parlamentariske Kommission og Tjenestemandretterne overflødige, og f. Eks. kunde *Thune Jacobsen* faa sine Forhold afgjort ved et Injuriesøgmaal mod en af sine Angribere. Den Løsning kan dog vist ingen og mindst han selv tænke sig.

Om dansk Injurielovgivning har *Hørup*, der var Journalist, Jurist og Politiker, i sin Tid sagt de rammende Ord: »Enhver, der siger Noget om Nogen cl-

ler Noget, straffes med Bøder eller Fængsel«. Det forekom os, at den eneste Mulighed for Straffefrihed bestod i, at Ingen anlagde Sag. Naar denne Betingelse glippede, og Stævningen forkyndtes, var det forsigtigst straks at henlægge en passende Sum til egne og Modpartens Omkostninger i Forbindelse med den af Forbrydelsen følgende Bøde.

Injuriedommen indeholder i dette Tilfælde, at Domstolen misbilliger brugte Udtryk, men kan ikke afgøre Kravet om en Undersøgelse, og vi forlanger stadig en saadan ad den normale Vej ved en Tjenestemandretssag. Undervisningsministeriet skal af os til Behandling af Sagen sammen med Henvendelserne fra Universitetets Konsistorium, det juridiske Fakultet og Studenterraaet faa tilsendt et Aftryk af Dommen i sin Helhed.

Bladene har bragt Uddrag af Dommen, men der er Enkeltheder i dennes Referat

af det oplyste, som er vel værd at lægge Mærke til, men som vi ikke har set refererede.

F. Eks. sagde *Vinding Kruse* i sin Partsforklaring bl. a.: »... og han havde udtrykkelig forbudt, at hans Bøger for-handledes i Norge, da han var klar over, at de vilde kunne give Anledning til Misforstaaelse og Misbrug, saalænge Quisling-Regeringen havde Magten.«

Denne Udtalelse behandler Landsretten ikke, hvad den efter Injurielovgivningens Natur kan undlade. Men en Undersøgelse af *Vinding Kruses* Forhold maa naturligt afgøre, om ikke ganske de samme »Misforstaaelser og Misbrug« kunde opstaa i Danmark under Besættelsen som i Norge og spørge, hvorfor han da udgav Bøgerne dengang. Disse Bøger, hvis Forhold til Nazismen efter Besættelsens Ophør objektivt og videnskabeligt er belyst af *Vinding Kruses* Kollega, Professor, Dr. *Alf Ross*, uden at *Vinding Kruse* i sit Genmæle kunde rokke derved. Dette er blot eet Eksempel.

Vi beder vore Læsere skrive til Bladets Kontor om Tilsendelse af Dommen. Red.

Straf eller Udvisning i Sønderjylland

Af Adjunkt E. Schau

Med Straffelovstillæggets Behandling paa Rigsdagen udgik en Bestemmelse om, at Landssvigere fra det tyske Mindretal skulde dømmes mildere end andre forræderiske danske Statsborgere. Alligevel har Problemet ikke fundet sin endelige Løsning. To modsatte Opfattelser om Særbehandling gør sig fortsat gældende.

Paa den ene Side er der stærke Kræfter i Gang for at give disse Mennesker en Fortrinsstilling igen. En Kommission nedsættes om de hjemmetyske Korps med den aabenbare Hensigt at finde undskyldende Momenter (»et stærkt Pres paa den enkelte ... Uklarhed om Rækkevidden af Hensigten«). Der omtales Muligheden af højst 18 Måneders Indespærring for »Zeitfreiwillige« i Forbindelse med en justitsministeriel Gallup-Undersøgelse. Denne skulde have fundet, at den danske Befolkning er imod, at der dømmes generelt, at de »forholdsvis uskyldige« skal slippe billigere, og at man bør undgaa »en Kriminalisering« af en ret stor Befolkningsdel. Og forleden fandt Vestre Landsret, at det var en formildende Omstændighed at tilhøre det tyske Mindretal, og nedsatte derfor en Straf fra 4 til 2 Aar, i Strid med Lovens Forudsætninger.

Paa den anden Side hørte man længe meget lidt til det Folkekrav, som led før og omkring Befrielsen: ingen Særbestemmelser for Nordslesvig i nogen Henseende, absolut heller ikke i Strafskyldigheden, men i Stedet for Fængsel (i gravevende Tilfælde evt. efter udstaaet Straf) skulde Fratagelse af Statsborgerretten og Udvisning anvendes over for alle af det tyske Mindretal, der i Besættelsestiden har baaret tysk Uniform, været Marinevægttere eller Sabotagevagter, Stikkere eller som ved tysk »Ausweis« eller paa anden Maade har skaffet sig en saadan Stilling, at de har kunnet unddrage sig dansk Retsforfølgning. Derved har de paa Forhaand stillet sig som tyske Statsborgere, ja iflg. Naziparagrafferne blev de det (tysk Lovbestemmelse af 19. Maj 1943). Da de er opdraget og hjemmehørende i tysk Kultur paa godt og ondt, er det menneskelig forsvarligt at udvise dem. Og naar Tjekkere, Russere og Polakker kan udvise Millioner, kan det ikke volde Vanskeligheder med vore Allierede, at vi sender nogle faa Tusinde »heim ins Reich«.

Folkekravene er bl. a. blevet formuleret af Frihedsbevægelsens sønderjyske Raad i Vinteren 1944/45 med Bistand af Folketingsmænd (af Partiet Venstre) og

Nedenstaaende Artikels Forfatter, der er knyttet til Haderslev Katedralskole, var under Besættelsen Medlem af Redaktionen af Frit Danmarks Lokaludgave, hvor han bl. a. redigerede Rubriken »Det loyale Mindretal«.

Regionsledelsen (inklusive en Højskolelærer). »Det unge Grænseværn« (D.N.U.) har hele Tiden staaet paa samme Linie, og det samme maa Størstedelen af Nordslesvigs Befolkning have gjort, idet Kravene var en Del af den Resolution, som paa Frihedsbevægelsens Majmøder fik Tilslutning fra langt over 50.000 Mennesker. Det udvidede sønderjyske Raad arbejder stadig for at faa gennemført Kravene. Da der imidlertid endnu i Efteraaret intet var sket m. H. t. Udvisningskravene, fremsattes de paa ny af Modstandsbevægelsens Kredslødelser i Sønderjylland. Og en Del Mennesker, som ikke havde været direkte tilknyttet den organiserede Modstand, begyndte at samle Underskrifter paa tilsvarende Krav. I Haderslev og Opland har man allerede adskillige Tusinde Underskrifter; andre Steder er man først lige begyndt, men Generalforsamlingsudtalelser af Danske Samfund i Tønder og Aabenraa tyder paa god Tilslutning. Givet er det, at Kravene ikke var Udslag af en Stemningsbølge.

Men de har stærke Modstandere. Amtmand Refslund Thomsen, en udpræget »Samarbejdsmand«, er forfærdet ved Tanken om Udvisning. Og det kniber ogsaa for en Del af de gamle, som førte i Nationalitetskampen før 1920, at forstaa, at nye Veje har været nødvendige siden 1933. Det sidder dem i Blodet, at der gælder særlige Hensyn over for Tyskere, ja, nogle taler om »naar Tyskland bliver stærkt igen«. Men det Argument gælder ikke. For det første er det vor Pligt at gøre det retfærdige, og for det andet vilde et saadant Hensyn forbyde enhver Form for Udrensning og kræve stadig Opdragelse til »Anschluss«, med andre Ord igen den Politik, som er fuld af Farer for svage Karakterer og en Vederstyggelighed for de unge.

Hans Andersen, Kongsbjerg, og andre lægger Vægt paa de individuelle Hensyn og Motiverne hos de Skyldige. Selvfølgelig skal hver Sag behandles for sig, men Hensyn som: »Jeg har kendt ham fra Dreng ... og vor ellers saa skikkelige Nabo« gælder lige saa lidt her som over

for almindelige Forbrydere. Og selvfølgelig forstaaer vi Motiverne; hos de bedste blandt de omtalte Landsforrædere har det tyske Sind sejret over Statsborgerpligten, og saadanne Folk er lodigere end de, som gik med for at lønnes med røvet russisk Jord, eller for Blodpenge hjalp den tyske Krigsmaskine herhjemme. Men Retten maa ske Fyldest. Titusinder af dansksindede tyske Statsborgere maatte i 1914—18 vove Livet for en fremmed Sag, og hen ved 5000 faldt, saaledes som ogsaa i denne Krig flere hundrede dansksindede mistede Livet for Statsborgerpligtens Skyld. Hvorfor skal vi stille saa meget mindre Krav til Tyskerne end til vore egne?

Vi forlanger ikke, at de tysksindede skulde have meldt sig til Modstandsbevægelsen, og vi finder det retfærdigt mod dem og sikrest for os, at de fritages for dansk Militærtjeneste. Men vi kunde forlange i hvert Fald passiv Loyalitet. Alligevel forberedtes Grænseoverskridelsen af deres S. K. og andre Korps lige siden 1933; de bad Hitler om Beskyttelse i Vinteren 1930—40; de fik deres Instrukser d. 7. April om ikke før; og inden Komodien med Overenskomsten af 9. April begyndte, stod de væbnede og med Armbind overalt i Sønderjylland. Paa Trods af de sidste Loyalitetserklæringers Paastand om det modsatte, var Flertallet af dem rede til Angiveri. Hvorfor var Modstandsarbejdet ellers saa vanskeligt her, at man kun kunde gennemføre den aktive Kamp ved Dumdristighed, og selv den yderste Forsigtighed kunde ikke redde Bladvirksomheden og andet Oplysningsarbejde fra Massearrestationer. Og uden »det loyale Mindretal«s Angiverier vilde ikke saa mange dansksindede Statsløse eller tyske Statsborgere være blevet indkaldt.

Derfor lyder Kravet om, at de, der har sat sig uden for det danske Samfunds Sammenhold, Love og Retsregler, straffes ved at sættes paa Porten, og at de Institutioner, der har givet Opdragelse til og været Redskaber for Landsforræderi, fratages de Mindretalsmedlemmer, som maa blive her, fordi vi ingen retsgyldige Beviser har mod dem.

Dette sidste gælder især deres Kvinder. Disse Kvinder, som har været de hadefuldeste i alle Træk mod os, og som i Dag under dansk Maske sender Mad og Breve over den spærrede Grænse med godtroende engelske Soldater, — de kalder Landsforræderiet »Daad« og forlanger deres Paarørende frigivet. Hvordan

vilde de have betegnet de Titusinder danske Sønderjyder, om de i 1914—18 var gaaet til væbnet Kamp mod Tyskland? Andre har heller intet lært. Deres tidligere Folketingsmand, Pastor Schmidt, siger i Dag: »... ogsaa vore Frivilliges Melding har været i Danmarks Favør«. De Mennesker kan aldrig opdrages til Medmenneskelighed og Demokrati.

Om de nu loyale kan det, er ogsaa tvivlsomt. De rejser Flagstænger som i 1920; mange blev senere taget ned igen, da man saa, hvor skikkelige »die dumme Dänen« var. Og der afgives Loyaltetserklæringer med skønne Løfter som i 1920 — og i 1939 — og i 1940. Det hedder, at mange blev tvunget til at gaa med. Men det passer ikke. Naar selv tyske Statsborgere og store Værnemagere kunde gennemføre at holde deres Børn i dansk Skole, og naar en »loyal« tysk-sindet ustraffet kunde nægte den tyske Hær Vogn og Forsyninger, er Tvungen kun ensbetydende med, at Landssvigerne har været fejge eller villet holde med den stærkeste. En anden pudsig Undskyldning gives af Pastor Schmidt, som siger, at de har handlet af Lydighed mod Førerprincippet, og at derfor de enkelte er uansvarlige, og kun Førerne, ja maa-ske kun «Føreren» skal straffes. Men det er dansk Lov, at enhver maa staa til Ansvar for sine Handlinger, og ingen dansk Statsborger kan ustraffet stille sig under fjendtlig Kommando.

Sagen har altsaa større Perspektiver:

1) *Internationalt*. Blandt Mindretallets Skyldige er talrige S.S.er. Som Allierede — og efter min Mening ogsaa rent menneskeligt — kan vi ikke lade S.S.er her fra Landet slippe billigere end dem fra Tyskland eller Holland eller de baltiske Lande. Selvfølgelig maa vi sætte vort Retsvæsens Uangribelighed højere end vor internationale Anseelse. Men naar nu store Dele af Befolkningen tvivler paa, at det er den højeste Retfærdighed, vi øver ved vore Loves og vore Domstoles Mildhed?

2) *Nationalpolitisk*. I vor selvudsløttende Angst for at gøre Tyskere Uret (vi har aldrig været bange for at gøre Færinger, Nordmænd eller Russere Uret!) er vi ikke blot uretfærdige mod os selv, men vi gaar nationalpolitisk svækkede ud af denne Krig. Vore bedste Mænd havde regnet med, at vi nu kunde lægge Hovedvægten i Nationalitetskampen uden for Landets Grænser, nemlig i Syd-slesvig og paa de frisiske Øer. I Stedet for er Truslen sydfra folkeligt set, og maa-ske ogsaa magtpolitisk, meget større end før. Vi har over for os en Million sultne og utaalomme nazistiske Flygtninge, fulde af Had til alt ikke-tysk, og vi har Slesvigholstenere, fødte Danskerædere og Altskere, som saa de slagte Hære komme fra Danmark ribbede for alt, med Raabet »Rache über Dänemark« (Hævnen

over Danmark) paa Lærerne og ridsende det paa Telefonpæle og Plankeværker.

Ogsaa Nord for Grænsen er der flere Tyskere end før Krigen. Der er de mer eller mindre indespærrede Flygtninge. Der er tysksindedes Slægtninge fra de tyske Storstæder, som rejste hertil privat i Krigens sidste Aar. En Del er endda danske Statsborgere, men opdraget paa tyske Lærestalter: Arkitekter, Læger, Tandteknikere o. m. a. Jeg traf en af dem lige efter 5. Maj; han stod uden for Byen og havde for tyske Soldaters stjaalne Penge købt Madvarer til dem. Han kunde ikke et dansk Ord. Mange af dem har store Børn med. — Vi er stadig ikke kommet af med de meget talrige tyske Statsborgere, som hjalp i det saakaldte tyske Kulturarbejde, og som, netop fordi de var politisk uundværlige, ikke tilhørte de væbnede Styrker og derfor ikke engang er internerede. Vi er endda saa omsorgsfulde, at vi optager deres Børn i højere danske Skoler, mens i Norge ingen nazistisk organiserede unge kan faa Studentereksamen.

I Virkeligheden har ikke saa mange tysksindede tabt Troen paa Tyskhedens Opgaver i »Nordmark« (= Dänemark). Det tyske Nederlag kunde have virket som en Chok-Kur som visse Steder i Syd-slesvig. Men de højere Myndigheder udnyttede ikke Situationen haandfast nok i de første afgørende Maaneder. Og nu tror vore Modstandere, at Modgangen kun er midlertidig. Selv regner de med, at de Internerede løslades til Jul. Og med Medlemmerne af de disciplinerede hjemmetyske Korps som Kerne kan vi igen kunstigt opelske en femte Kolonne — farligere for os end den sidste, fordi de nu vil arbejde paa længere Sigt og derfor maa spille paa flere Streng, og ogsaa farligere, fordi Mindretallet først under Krigen har begrebet den stortyske Tanke, i hvis Tjeneste de skal bruges — ikke til at erobre op til Kongeaen, men til at undergrave dansk Selvhævdelse, saa at hele Landet kunde blive tysk.

3) *Sprogligt*. Man har paastaet, at naar vi var de stærkeste i Sprog- og Kulturkampen, maatte vi vinde. Men de to er ikke uafhængige af Magtkampen. Netop i Kraft af de voldelige Begivenheder har det tyske Sprog faaet en stærkere Stilling end før. Flygtningene og de tyske Tropper har gjort Tysk naturligere for Mindretallets Børn, som tidligere talte meget mere dansk indbyrdes. I Syd-slesvig taler det danske Mindretals Børn mere tysk end for faa Aar siden; de fleste har jo Stuerne hjemme borte af Prøjserne. Og blandt danske i Nord-slesvig indtager Tysk en stærkere Stilling end før Krigen; Gløser fra Vehr-macht og al dens Djævelskab er sluppet ind i det danske Sprog her mere end andetsteds. Og her aflyttedes især B.B.C.s tysksprogede Udsendelser; ogsaa ad den Vej slap mange

Germanismer ind i Sønderjydernes Dansk, som i Forvejen har andre Germanismer end Dansken nordpaa.

Det er derfor min Mening, at ikke blot sund menneskelig og retslig Tankegang, men ogsaa internationale, nationalpolitiske og sprogligt-kulturelle Hensyn kræver et kraftigt Indgreb over for Mindretallets Skyldige. Lad de flest mulige komme ud af Landet. Ellers kommer vi til fortsat at være de vigende. Og det fortjener vor Ungdom og de kommende Slægtled ikke.

Jørgen Emil Schau.

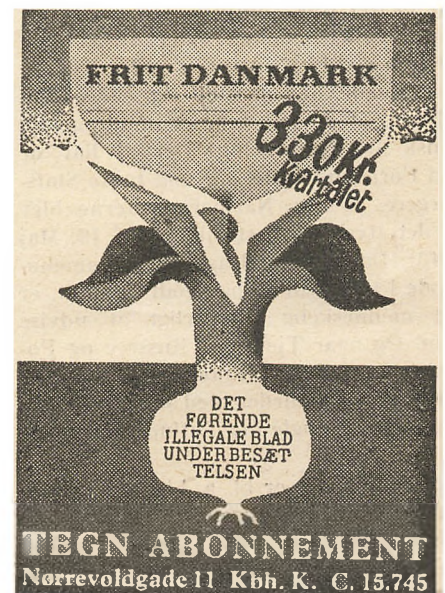
TYSKER-ARBEJDERNE

(fortsat fra Side 2)

anvisningerne og Socialkontorerne har spillet samt i hvilket Omfang, der til de forskellige Tider har hersket Mangel paa Arbejds-kraft i danske Virksomheder, Lønningsforhold m. m. Særlig Interesse har Sæsonsvingningerne, hvorved f. Eks. det kan ses, om Tyskerne mistede Arbejds-kraft, naar Tørvesæsonen begyndte.

Forhaabentlig vil Billedet tegne sig lysere, end det tog sig ud for den, der i 1944 og 1945 under Rejser i Jylland havde Lejlighed til at iagttage de Skarer, der flokkedes om de tyske Flyvepladser og Befæstningsanlæg og terroriserede de Egne, hvor de var indkvarterede.

Men det er jo muligt, at ingen under den almindelige Glæde og Mildhed i Anledning af Theens og Kaffens Atterkomst interesserer sig for dette Spørgsmaal. Vi har vore Syndebukke, og det er politisk nemmere at strø Sand over et Kapitel, hvori saa mange er implicerede. Men har Besættelsestiden da ikke lært os, at det politisk nemmeste og billigste er det nationale dyreste. Vi vil ikke jage Tyskerarbejderne som Enkeltpersoner, men vi vil have Klarhed i Sagen. Først da har vi renset ud til Bunds.

Vi har Brug for 150.000 LEJLIGHEDER

Af Sekretær, cand. polit. Niels Thorbek

Under Besættelsestiden og efter Tyskernes Kapitulation er der fremvokset en enorm Interesse for politiske og sociale Spørgsmaal. Alle Partier og Grupper har været travlt beskæftiget med at udarbejde deres Efterkrigstidsprogram. En Gennemgang af disse viser, at de ligner hinanden saa meget, at den voldsomme Valgkamp, der lige har været ført, kun kan forklares som et Udtryk for Ønsket om at skjule denne Lighed. Boligspørgsmaalet danner i denne Henseende ingen Undtagelse: alle er enige om, at Byggeriet hurtigst muligt skal i Gang igen for at undgaa Arbejdsløshed og bekæmpe Bolignøden.

Det er imidlertid ikke alene i de politiske Partiers Programmer, man kan studere disse Spørgsmaal. De politiske Partiers Ordførere i Boligspørgsmaalet paa Rigsdagen, har nemlig formaalet Indenrigsministeriet til at nedsætte sig selv som et Udvalg, der skal undersøge Statens Forhold til Byggeriet. Samtidig har Ministeriet nedsat et Udvalg bestaaende af forskellige Sagkyndige udvalgt blandt Ministeriernes og Københavns Kommunes Embedsmænd og de almennyttige Boligselskabers Funktionærer med det Formaal at undersøge, hvorledes Boligbyggeriet kan komme i Sving igen. Dette Udvalg kaldes *Byggenævnet*.

Det politiske Udvalg maa betragtes som en Nyskabelse indenfor vor forfatningsmæssige Praksis. Rigsdagen plejer nemlig at træffe sine Afgørelser ud fra politiske Vurderinger og efter at have hørt Sagkundskaben. Men naar Rigsdagsmændene selv optræder som den højeste Sagkundskab paa Felter, hvor de ikke er det, risikerer man, at Rigsdagen føler sig bunden af sine Ordføreres rent »saglige« Undersøgelser og træffer Afgørelser uden at faa Sagerne tilstrækkeligt belyst.

Det politiske Udvalg nedkom allerede i 1943 med en Betænkning betitlet: Det spredte Byggeri, hvor Udvalget med en Række spinkle Argumenter beviste, at Materialeforbruget, Opførelsesomkostningerne og Udgifterne til Boligens Opvarmning var mindre for et Parcelhus end for en Etagelejlighed. Fra sagkyndig Side mødte denne Betænkning saa megen Kritik, at Udvalget besluttede at fortsætte sit Arbejde. Bortset fra lidt Avisreklame i den sidste Tid foreligger der imidlertid endnu ikke noget positivt om dets Resultater.

Indenrigsministeriets Byggenævn har derimod afsluttet sit Arbejde og udgivet en Betænkning i to tykke Bind. Denne Betænkning indeholder en Rigdom af Oplysninger og Undersøgelser af alle Forhold, der vedrører Byggeriet og dets Organisation og Finansiering og beskæftigelsesmæssige Betydning.

Man mærker tydeligt, at dette Udvalgs Arbejde ikke har været præget af Ønsket om med Djævlens Vold og Magt at paavise, at en eller anden Patentløsning, f. Eks. Parcelhuset, er den eneste rigtige.

Efter at have paavist Boligbyggeriets Betydning for det økonomiske Liv, søger Nævnet ud fra, hvad man ved om Bolignøden og Variationen i Befolkningstilvæksten, at bestemme Boligbehovet for hele Landet for de kommende 5 Aar. Nævnet kommer her til det Resultat, at der maa bygges 150.000 Lejligheder i denne Periode for at dække Efterspørgslen. Da Befolkningstilvæksten stadig har været dalende, kan Byggeindustriens Kapacitet ikke udnyttes fuldt ud efter 1951, med mindre man til den Tid gennemfører en gennemgribende Sanering af uegnede Boliger. Nævnet regner med, at der alene i København findes 65.000 saneringsmodne Lejligheder, opført efter 1889, og foreslaar derfor, at man paabegynder Saneringen, naar den nuværende Bolignød er overvundet.

Nævnet gaar samtidigt stærkt ind for, at Lejlighederne i det almennyttige Byggeri bliver større. En 2 Værelseslejlighed egner sig ikke for Familier med Børn. Da Nævnet ikke gaar ind for en egentlig Boligationering, er det nødt til at pointere Behovet af større Lejligheder saa meget desto stærkere. Statistikken viser nemlig, at der findes 105.000 Familier med Børn, der bor i 1 og 2 Værelseslejligheder, samtidig med at 288.000 Familier uden Børn bor i Lejligheder paa mindst 3 Værelser.

Men selv om en Bebyggelse indeholder store moderne Lejligheder, kan Boligspørgsmaalet ikke af den Grund siges at være løst for de Mennesker, der skal bo der, med mindre Kvarteret er forsynet med Vuggestuer, Børnehaver, Legepladser, Fritidshjem, Sportsarealer, Mødelokaler, Biblioteker og Kirker. Disse Institutioner bør ligge samlet og danne Kvarterets Kulturcentrum. Paa dette Felt kan vi som fremhævet af Arkitekt Heiberg i et Bilag til Betænkningen lære meget af

Forholdene i U.S.A., England og Sovjetunionen.

Krigen har medført, at Befolkningens Pengeindtægter er steget væsentligt. Samtidig er det takket være Huslejelovgivningens lykkedes at holde Huslejen nogenlunde nede i samme Niveau som før Krigen. Dette har medført, at store Dele af Befolkningen har Raad til at bo betydeligt bedre, end de gør nu.

Da det af de ledige Penge fremkaldte Rentefald bevirker, at Huslejen i nyopførte Lejligheder ikke kommer til at ligge ret meget over den tilsvarende Leje i 1939, skulde der nu være Chancer for, at Boligspørgsmaalet kan løses for meget store Dele af Befolkningen uden store Udgifter for det offentlige. Skulde dette Fremtidsperspektiv ikke holde Stik, mener Nævnet dog, at det Offentlige bør fortsætte med at yde Rentenedsættelse paa Statslaan, der gives til almennyttigt Boligbyggeri, saaledes at vi ikke som efter forrige Krig skal se paa ledige Lejligheder samtidig med, at der findes en udbredt Bolignød blandt store Dele af Befolkningen, fordi de paagældende ikke havde Raad til at betale Lejen i de nye Huse.

De eneste Befolkningsgrupper, der efter Nævnets Opfattelse vil være Grund til at yde særskilt Hjælp, er børnerige Familier og Aldersrentenydere. I denne Forbindelse kan det nævnes, at Nævnet foreslaar, at der fremtidig ydes Huslejetilskud til Familier med to Børn i Stedet for som efter den gældende Lovgivning 3 Børn. Nævnet mener ligeledes, at der bør ydes Tilskud til Opvarmningen af de børnerige Familiers Lejligheder, hvilket i Betragtning af de nuværende Brændselspriser maa anses for en haardt tiltrængt Forbedring.

En Undersøgelse af Indkomsterne og Huslejen hos de Familier, der bor paa Nørre-, Vester- og Østerbro vil utvivlsomt vise, at mange af dem, skønt Huslejen relativt er faldet under Krigen, ikke har Raad til at bo i en større moderne Lejlighed. En effektiv Gennemførelse af Saneringen vil derfor efter min Mening medføre, at det bliver nødvendigt at yde en Del af disse Personer Hjælp til at betale Huslejen i de nye Lejligheder.

Resultatet af sit Arbejde har Nævnet nedfældet i 3 Lovforslag angaaende Støtte til Boligbyggeri, Oprettelse af et Institut til Bygningsforskning, og Støtte til Supplering af Udstyret i visse Beboelsesejendomme.

Principperne for Ydelsen af Støtten er stort set de samme som i den tidligere gældende Lovgivning. Oprettelsen af et Forskningsinstitut er paakrævet. Man kunde dog have ønsket, at Institutets Arbejdsopgaver ikke var blevet indskrænket til Undersøgelse af Bygningerne, men at Instituttet ogsaa havde faaet Lejlighed til at tage sig af sociologiske og byplanmæssige Studier.

BREVE TIL F. D.

Vinding Kruse-Dommen.

Virum d. 15—12—45.

Maa jeg i Anledning af Dommen over Redaktør Kate Fleron, udtale min og mange andres Tak for hendes Kamp for renere og bedre Luft herhjemme.

Juridisk har Red. Fleron tabt Sagen; moralsk er vi nogle Stykker, der ikke ser helt saadan paa det.

Jeg vil foreslaa, at »Frit Danmark« starter en Indsamling til den idømte Bøde og Erstatning, og skal gerne selv tegne mig for det første Bidrag paa 10 Kr.

Der skulde vel nok være 600 Mennesker endnu herhjemme, der ikke har glemt alt, hvad der skete under Kri-gen, heller ikke hvad Hr. Vinding Kruse skrev og gjorde.

R. Johs. Clausen,
Frederiksdalsvej 5,
Virum.

De slemme Københavnerdreng og den rare, lille Knud.

Sygehjælper Thomsen, Hornslet, mener, det maa skyldes en speciel Københavnerindstilling — en politisk Bacille vel — at der altid skal kastes Smuds paa Venstre.

Skal der nu det ...? Venstre har Landets bedste Presse udenfor København ... skulde den mon ikke kunne klare de Begreber?

Hvorfor skulde Københavnerne uden Grund være for haarde mod Venstre? Venstre Gaardmænd lager vore Børn i Sommerferien, og Halvdelen af os er født paa Landet og opvokset i Venstre-Hjem, derfor kender vi lidt til »Pinstruppere« og andre, som til enhver Tid er rede til at kaste Smuds paa København, der har taget os i sin brave, gæstfrie Fav.

Jeg maa formode, De er en ung Mand, Hr. Thomsen, men De maa kunne huske det sidste Venstreministerium — Nedsærings-Ministeriet. — Madsen-Mygdal var Venstres Gud, Knud Kristensen hans Profet. De maa kunne huske, da Arbejdere og Fabrikanter i Skotøjsindustrien, i Tekstilindustrien, i Tobaksindustrien og flere andre i skøn Forening gik til Regering og Rigsdag og bad om Beskyttelse mod Smudskonkurrence fra Lande med en elendig lav Arbejdsløn. »Lad falde, hvad ikke kan staa ...!« lød Venstres

Svar, og vi, der var fødte derude paa Landet i de gode Venstre-Hjem, skammede os som Hunde — ikke saa meget fordi Venstre tvang vore og vore københavnske Kammeraters Arbejdsgivere til at smide os paa Gaden ... men særlig fordi vi vidste, at den Dag, Landbruget kom i Bekneb, vilde Venstres Pibe faa en anden Lyd.

De taler om fair play, Dr. Thomsen, og samtidig kalder De alle os inclusive samtlige Socialdemokrater, der endnu erindrer de »frie Kræfter«s Eskapader under og efter den første Verdenskrig og ønsker at forhindre nogle af »det private Initiativ«s Skurkestreger nu efter den sidste Verdenskrig, for Kommuniste og Reaktionære — er det fair play ...?

Venstre møder sunde Reforme med Uvilje og Træghed, indrømmer De — men reaktionært har man ingen Ret til at kalde det ... Kære Dr. Thomsen, prøv at hitte ud af en politisk Definition af Begrebet Reaktion, prøv at tilegne Dem lidt mere politisk Ballast, før De igen optræder som moralsk og politisk Revser af anderledes tænkende.

C. B. Mehl.

»Berlingske Tidende« og Tværpolitikken.

I Fortsættelse af Dir. Karl V. Jensens og Chefredaktør Schochs Diskussion har vi fra førstnævnte modtaget følgende:

I sit Svar paa mit Indlæg angaaende de Konservatives Politik opstiller Redaktør Schoch 3 Punkter, som han angiver at være mit Udgangspunkt, og herudfra opbygger han sin Argumentation.

Hvad de to første Punkter angaar, vil enhver, der gennemlæser min Artikel, kunne se, at de ingenlunde svarer til det, jeg gjorde gældende.

Jeg har ikke sagt noget om, at Folkets Flertal skulde ønske en Samlingsregering, men derimod talt om en konstruktiv frisindet Politik i Fortsættelse af den Kurs, der førtes af Flertallet i Samlingsregeringen efter Kapitulationen. Regeringen kunde altsaa for saa vidt godt være f. Eks. en socialdemokratisk eller konservativ Mindretalsregering. Hermed turde ogsaa være sagt, at jeg ikke anser det for givet, at en Regering, der ikke rummer Repræsentanter for Socialdemokrater og Kommuniste, nødvendigvis maa føre en Politik mod Arbejderne.

Der er ingen Unighed mellem Red. Schoch og mig om, at »Folkets Vilje«, som den manifesterede sig gennem Vælgerflertallet, gik mod Socialiseringen, selvom jeg ikke er af den Opfattelse, at

dette var Valgets Hovedproblem. Men naar Red. Schoch siger, at saa burde det logiske Resultat have været en Flertalsregering baseret paa de Partier, der bekæmpede Socialiseringen, saa hører Enigheden op. De Konservative vendte sig lige saa skarpt under Valgkampen mod det, de kaldte »Venstres Klassepolitik«, som mod Socialiseringen, og netop ud fra disse Synspunkter, ønskede de at præcisere deres Stilling som »Partiet i Midten«. At Red. Schochs eget Parti heller ikke er enig med ham i, at en saadan Flertalsregering var den logiske Følge, viser jo den Kendsgerning, at de Konservative nægtede at gaa sammen med Venstre, ja end ikke var villige til at love den velvil-lige Forstaaelse, som de Radikale gav Udtryk for. At alle Partier henviste Kongen til Buhl kunde tyde paa, at Red. Schochs Logik maaske slet ikke er saa logisk.

Jeg tror, det kan tages for lige saa givet, at de konservative Vælgeres Stemmer maa ses som Udtryk for et Nej til, at der her i Landet skulde føres »Venstrepolitik«, som de var et Udtryk for et Nej til Socialiseringen.

Men netop her er det, der saa aabenbart er en Væsenforskel paa den Politik, Red. Schoch og »Berlingske Tidende« ønsker, og den, der hidtil er fulgt af det konservative Parti, efter min Mening i nøje Overensstemmelse med Partiets Program og Løfterne til Vælgerne.

Det er glædeligt at se Red. Schoch understrege og erklære sig indforstaaet med, at de Konservative vil hindre, at Venstregeringen fører arbejderfjendtlig Politik. Men er denne Indstilling ikke noget for negativ? Jeg nævnte en Række af de vigtigste Spørgsmaal, der skal løses, og som der synes større Udsigt til positivt Samarbejde om mellem Konservative, Socialdemokrater og Kommuniste, end mellem Konservative og Venstre. Hele denne positive Side af Problemet lader Red. Schoch ligge uden nogen Kommentar.

Jeg er fuldt ud enig med Red. Schoch i, at Tværpolitikken ikke skal være en Sammenrodning af Ideer, men naar Redaktør Schoch vil begrænse dens Formaal til »at skabe en mere intim Kontakt mellem de forskellige Partier, en større Saglighed i Drøftelserne og en deraf naturlig følgende større Forstaaelse«, saa vil jeg gerne minde om, at der i »Frit Danmark«s Programerklæring efter nogle Linier af omtrent samme Indhold er tilføjet: »... for dermed at sikre og udvide Demokratiet, i økonomisk og social Forstand saavel som i politisk«.

Den Politik, der, som »Berlingske Tidende« har gjort sig til Talsmand for, og som atter klart manifesterer sig i Red. Schochs Indlæg, søger at tyde Valgets Resultat som Vælgerne Ønske om, at se de to Arbejderpartier placeret paa den ene og de øvrige »antisocialistiske« Partier paa den anden Side af en Streg, vil ikke kunne føre til det af Tværpolitikken her angivne Maal. Derfor anser jeg stadig, at det vilde være et Slag i Ansigtet paa det tværpolitiske Arbejde, dersom »Berlingske Tidende«s Linie sejrede.

Karl V. Jensen.

UDENRIGS-KRONIK

Ruhr-Distriktets Fremtid.

Ruhr-Distriktet, det sværindustrielle Centrum for Vesteuropas Kontinent, er nu blevet et Centrum for Øjeblikkets politiske Diskussion. Det er ikke for meget sagt, at vor Verdensdel kun vanskeligt kan komme i Gang med Genopbygningen, saa længe Problemet om, hvorledes Ruhr i Fremtiden skal styres, er uløst.

Ruhr er et Landomraade, der ikke er stort større end Lolland. Men paa denne lille Plet Jord er der koncentreret mere Sværindustri og faglært Arbejds-kraft end noget andet Sted i Verden. Under normale Forhold lever der her henved 5 Millioner Mennesker, der saa godt som allesammen er beskæftiget i Miner og Fabrikker. Før Krigen producerede Ruhr ca. 100 Millioner Tons Kul eller næsten lige saa meget som hele Sovjetunionen, og omtrent det samme Kvantum valset Staal som det øvrige Kontinent, bortset fra Rusland. Dertil kommer Fabrikationen af Maskiner, Værktøjsmaskiner, Jernbanevogne og Lokomotiver, Automobiler, Stangjern, Jernlegeringer samt sidst, men ikke mindst, Vaaben og Flyvemaskiner. Alt i alt regner man med, at Maskinerne i dette kompakte Industriomraade frembragte ca. 5 Millioner Hestkræfter om Aaret, svarende til 100 Millioner Menneskers Arbejde. Som Walter Elliot bemærker, er det disse 100 Millioner Jernmænd, der har gjort Tyskland til en saa frygtelig Modstander i to Verdenskrige. Det var dem, der gjorde det muligt for de nazistiske Tropper at underlægge sig Europa og trænge frem til Stalingrad og Kaukasus.

Derfor vil et frit Tyskland, der kan disponere over Ruhrs Industri, altid betyde en Trusel mod andre Lande. For at skabe Sikkerhed i Europa er det nødvendigt at unddrage Tyskland Kontrollen over dette Omraade eller over de Fabrikker, der ligger i det. Man kan ogsaa gøre noget endnu mere drastisk og simpelthen jævne det med Jorden. Et andet Forslag gaar ud paa at flytte Maskinerne. Især fra russisk Side synes man at være stemt for en saadan Fremgangsmaade, der vil give Sovjetunionen en afgørende indu-

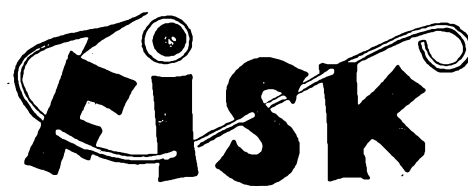
striel Overvægt over det øvrige Kontinent og dermed ogsaa sikre Landet militært. Men Ruhr, der er hele det vesteuropæiske Fastlands industrielle Hjerter, kan ikke fjernes, uden at Industrien lammes i en lang Række Stater udenfor Tyskland. Desuden kan man ikke flytte Kullene under Jorden, og hvis Maskinerne ikke faar Kul, duer de ingenting til.

Englænderne, som holder Ruhr-Distriktet besat, er stemt for den Løsning, at Industrivirksomhederne skal placeres under direkte Kontrol af de Forenede Nationer. De har afsat de tidligere tyske Driftsledere og »nationaliseret« Fabrikkerne, som i Øjeblikket administreres af Repræsentanter for den britiske Regering. Derimod modsætter man sig fra engelsk Side det franske Forslag om, at Omraadet skal undruges tysk Suverænitet og stilles under internationalt Styre. Man henviser til, at et saadant Styre sandsynligvis vil vise sig lidet effektivt i Praksis. Dertil svarer Fransk-mændene, at en Kontrol med Fabrikkerne ikke vil nytte stort i samme Øjeblik, som Tyskerne atter bliver i Stand til at beherske Ruhr-Distriktet.

Baggrunden for denne Menings-uoverensstemmelse er maaske ikke alene Bekymringen for, hvad Tysklands Genrejsning kan føre med sig, men ogsaa en vis Rivalisering de to Magter imellem. Englænderne har ikke noget imod at bevare deres nuværende Position i Ruhr, som sikrer dem en dominerende Stilling i Vesteuropa, medens Fransk-mændene haaber paa, at et internationalt Styre vil lægge den reelle Myndighed i deres Hænder. For at gennemtrumfe sit Krav har den franske Regering valgt at sabotere Be-stræbelserne paa at oprette en Enhedsadministration af Tyskland, samt optaget Forhandlinger med Amerika og Sovjetunionen, af hvilke den sidste menes at være tilbøjelig til at støtte Forslaget. Nu som i Mellemløbetiden paaberaaber Fransk-mændene sig Nødvendigheden af militær Sikkerhed. Dengang var Verden tilbøjelig til at synes, at dette evige galliske Hanegal byggede paa snæversynede Fordomme fra en svunden Tid. Siden har den lært sig at vide bedre Besked.

21/12 45.

Ulf Ekman.

Stort og smaat.

Ved Politikens Julekoncert var der tre Talere: Folke Bernadotte, Sigrid Undset og — Anker Kirkeby.

En Gentleman.

I »Berlingske Tidende« skriver Hr. Anders Vigen i Anledning af Inger Merete Nordentoft-Sagen.

Uden Risiko er det vistnok ikke at skulle føde det første Barn i en Alder af 42 Aar. Over for denne Risiko slaar Princippet om den ugifte Kvindes Ret til Moderskab maaske ikke ganske til, og derfor kunde man nok have ønsket, at Skoleinspektøren kunde have benyttet sig af sin Ret noget før.

Hermed har Berlingen indført en ny og sympatisk Journalistik og en ganske ny Omgangsform, som man maa vente sig meget af i Fremtiden.

En Foregangsmand.

I »Berlingske Aftenavis« for den 20. December skrev Henry Hellssen i en ordrig Anmeldelse af Chr. Ellings »Breve fra Italien« bl. a. flg.:

Christian Elling er en af de faa herhjemme, der ved, hvad Tilskuerpladsen betyder for et Teater. Stod det til ham, vilde der i Det Kgl. blive indbygget Loger for Danneskiold'er og Ahlefeldt'er og Frijs'er. Bare han dog kunde blive Direktør derovre. Han vilde gøre hver enkelt Forestilling til en Fest. Og vi Mandfolk vilde igen faa Brug for Kjolesæt og Klaphatte.

Rigsdags-Harmoni.

Den 20. December fandt der iflg. »Information« en ejendommelig engelsk-amerikansk Radioudsendelse Sted, hvorunder seks Medlemmer af den amerikanske Kongres i U.S.A. sang »Oh, little town of Bethlehem«, mens seks engelske Parlaments-medlemmer svarede med »Silent night«.

Kan vi danske ikke ogsaa deltage i praktisk mellemfolkelig Forbindelse ved at lade seks af Folketingets stemmebegavede Medlemmer synge Juletsuner ud over Landegrænserne? Vi overlader Idéen til Arne Sørensen.

Stød under Bæltettedet.

Visse Rigsdagsmænd er for uortodokse til, at man kan lære dem at bokse, da man vel med Sikkerhed kan slutte, de vil bruge Stød, der er forbudte.

CIRKUS DANMARK

Bid.